

ДЕТСКА ГРАДИНА – „Делфинче „ гр. Св. Влас
8256 ул.„Гоце Делчев” №1 тел./факс 0554 68 226 email: odz_delfinche@abv.bg
Булстат: 000048842 Директор: GSM - 0893 303 781

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА ДЕТСКА ГРАДИНА
„ДЕЛФИНЧЕ“- гр. Св. Влас**

УТВЪРДИЛ:
Сузана Г. Говедарска
Директор ДГ“Делфинче“
Заповед№ 2616-045/ 14.10.2020г.

на основание на чл.263 ал. 1 т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е на основание на чл.263 ал. 1 т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне Програмата на ДГ „Делфинче” за превенция на ранното напускане на образователната система са:

1. Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020);
2. Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020);
3. Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014-2020);
4. Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 година;
5. Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
6. Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010-2020);
7. Закон за предучилищното и училищно образование;
8. Наредба за приобщаващото образование;
9. Областни и общински стратегически мерки за превенция от отпадане;
10. Закон за закрила на детето.

В Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широко-обхватни мерки, насочени към осигуряване на:

1. Успешен преход между различните степени на образование.
2. Гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на предучилищното и училищно образование, с цел придобиване на ключови компетентности.
3. Разнообразни форми на обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и информално учене.
4. Добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата и детските градини в усилията им за справяне с това явление. Друга важна стъпка е и предприетите действия в изпълнение на **Постановление №100 на МС от 08.06.2018 г.** за създаване и функциониране на **Механизъм за съвместна работа на институциите** по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Програмата се основава на определените в Стратегията водещи принципи за законосъобразност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, своевременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност.

Програмата акцентира върху:

1. Мерки, свързани с превенцията на риска от отпадане на децата от детска градина.
2. Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
3. Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата.

II. ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА на ДГ „Делфинче“ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА ДЕЦА

Програмата за превенция на отпадането на деца се базира на основни принципи на включващото образование:

всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;

всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;

в образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;

възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в детската градина, детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователно-възпитателния процес.

III. РИСКОВЕ

Преждевременното напускане на училище, респ. детската градина, води още до нарастване на рисковете от социално изключване и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждеременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на Програмата се отчитат:

- 1. Ролята на цялата система** от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
- 2. Сътрудничество в образователните институции** за насърчаване на позитивната образователна култура, работата в екип в рамките на образователната общност;
- 3. Координираните мерки** на всички нива;
- 4. Проследяване на напредъка на ниво детска градина.**

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на деца от ДГ „Делфинче“ чрез:

- анализ на причините, водещи до отпадане от детската градина и напускане на образователната система;
- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на ПГ в детската градина с оглед ограничаване на последиците от тях;
- плануване на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;

2. Интервенция срещу преждевременното напускане на ДГ „Делфинче“ чрез:

- Индивидуална работа с деца за оказване на обща и специална подкрепа.
- Повишаване участието и ангажираността на родителите в образователния процес на детската градина.

- Разяснителна работа с родителите относно техните права и задължения и рисковете при отпадане на детето от образователната система.

3. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на ПГ в детската градина:

- създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я;
- завръщане на преждеременно напусналите към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: целодневна, полудневна, почасова и самостоятелна, според предпочитанията на родителя и потребностите на детето;
- популяризиране на възможностите за учене в ателиета, клубове, библиотеки, читалища, младежки центрове, регионални и местни центрове;

IV. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Целта на Програмата е предоставяне на равни възможности на деца от уязвими групи и гарантиране на тяхното качествено образование и участие в живота на ДГ заедно с останалите деца.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Пълноценна социализация на деца от уязвими групи.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за деца от уязвими групи.
3. Утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от учебния процес и от целодневния процес в ДГ „Делфинче”.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

П риложен единен комплекс от планове и мерки на ниво детска градина, съответстващи на националните и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия;

Р азвиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности;

П одобрен резултати от образование и възпитание, осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всяко дете, включително на деца от уязвими етнически общности и на деца със специални образователни потребности;

3 адържане на нивото на отпаднали деца от детската градина чрез редовното посещаване.

VI. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ ПОДГОТВИТЕЛНИТЕ ГРУПИ ЗА УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на ПГ в детската градина могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Социално-икономически причини;
2. Образователни причини;
3. Етнокултурни причини;
4. Институционални причини;
5. Причини, свързани със здравния статус.

Социално-икономически причини:

- Лошото качество на живот на определени социални слоеве;
- Ниските доходи- невъзможност за покриване на разходите (дрехи, храна, учебни материали и консумативи необходими за извършване на образователния процес);
- Използване на детето непосещаващо детската градина като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа).

Образователни причини:

- Не владеене на български език и произтичащи от това затрудненията при усвояване на учебния материал;
- слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да посещава детска градина;
- наличие на конфликтни отношения между родители и/или учители и др.

Етнокултурни причини:

- по-ниска ценност на образованието;
- страх на родителите, поради опасност от открадване или отвлечане на детето;
- страх на родителите от приобщаване към друга религия и култура.

Психологически причини:

- Чувство за неувереност и неуспех;
- Отчуждение от социалната група;
- Трудно преодоляване на езиковата бариера и невъзможност за изява.

Институционални причини:

- недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на системата на образование;
- недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система.

Причини, свързани със здравния статус:

- в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности. Рисковете за преждевременното напускане на образователната система са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Семейни и социални причини:

възможно е нежелание на родителите детето да ходи на детска градина, поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца, по-ниска самооценка.

Мерки: - Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

- **Трудова миграция на родителите.** Напускане на единия или/и двамата родители на страната, поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, работа с психолог и социален работник.

Липса на грижи от страна на заминали родители за чужбина, както и за болни членове на семейството.

Мерки: Оказване на социална помощ – чрез дарителски акции.

- **Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето.** Изразява се в липса на режим, неконтролиране на проявите на детето, незаинтересованост към неговите постижения, както и към подготовката за училище.

Мерки: Мотивиране на родителите и приобщаване на тези деца за посещаване целодневна форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители.

- **Чести конфликти между агресивни родители** – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето. Търси се контакт с родителите, обяснява се какво е поведението на детето и се препоръчва консултация с психолог. При необходимост се сезира отдел „Закрила на детето“.

ДГ „Делфинче“ е една от детските градини в България, в която няма отпаднали деца. Ежегодният статистически задълбочен анализ на превантивните дейности, които съпътстват целогодишната работа на педагогическите специалисти показва, че това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията ѝ за развитие, подчинени на принципите за:

- ✓ **всеобхватност на дейностите**– осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното

поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;

✓ **публичност и прозрачност на цялостната политика**- чрез интернет страницата на детската градина и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики;

✓ **обратна връзка** с институции, родителите на децата, учители;

✓ **приемственост**– чрез съхраняване на традициите, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция;

✓ **идентифициране на рисковите фактори**– доклад-анализи на педагогическите специалисти.

VII. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ПРЕВЕНЦИЯТА ОТ ОТПАДАНЕ.

Политиките и мерките, които ДГ „Делфинче” предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки, като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

- Управление на информацията за преждевременно напусналите подготвителни групи за училище. Изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/.
- Координиране действията на учителите с тези на ръководството на ДГ „Делфинче”.
- Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант; провеждане на семинари с педагогическите специалисти за справяне с последиците от агресия и насилие в семейството и детската градина; провеждане на вътрешна квалификация за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти.
- Реализиране на конкретни дейности за постигане целите на програмата- дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността; насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование; увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение; създаване на условия за включване на детето в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти; насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности; индивидуална подкрепа за детето от личност, на която има доверие; участие на родителите на детето в дейности в полза на групата или детската градина /даване на добър пример за подражание/; Други дейности, определени с правилника за дейността на ДГ „Делфинче”.
- Гражданско и интеркултурно образование и непрекъсната работа с родителската общност - открити педагогически ситуации, отворени врати, съвместни празници и творчески работилници, дейности съвместно с „Обществения съвет“.
- Приобщаване към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.
- Здравно образование и възпитание - лекции, беседи с медицинския специалист. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на подготвителна група за училище.
- Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна интерактивна среда.
- Поставяне на детето в активна позиция по отношение на усвояването на нови знания и умения и тяхната практическа приложимост.
- Превръщането на детската градина в приятно и желано място за децата чрез използване на иновативни педагогически методи и форми за усвояване на нови знания.
- Извършване на ефективна диференцирана работа с децата с намалена успеваемост.
- Провеждане на анкета с родителите на тези деца за установяване на причините за проблема.
- Подготовка на децата за новата социална роля на ученик и продължаване на образованието;
- Привеждане дисциплината на децата в съответствие с новите обществени реалности.

- Изграждане на съдържателен и многообразен образователен процес.
- Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация за учене у децата, чрез целенасочена образователно-възпитателна работа.
- Гражданско образование и работа с родителската общност;
- Приобщаване на децата към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.
- Организиране на дарителски кампании.
- Поставянето на приоритет в работата на учителите в подготвителни групи за формирането на личностни умения у децата за адекватно социално поведение в съвременните динамични обществено-икономически условия.
- Създаване условия за личностна изява на всяко дете.
- Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес.
- **Контролиране посещаемостта на децата** чрез ежемесечно отчитане среднодневната посещаемост на децата, своевременно осъществяване на връзка с родителите, за установяване причините за отсъствие на децата, анализиране средната посещаемост на децата по групи в края на всеки месец.
- **Реализиране на политики** за социализиране на децата, за които българският език не е майчин и за деца в неравностойно положение, за интегрирано обучение на деца със СОП, включително и осигуряване на достъпна архитектурна среда. Актуализиране стратегията на детското заведение в зависимост от конкретните условия и обстоятелства.

Мерки свързани с Постановление № 100 от 8 Юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителната предучилищна възраст. Обн. ДВ бр.50 от Юни 2018 г.

Директорът на детската градина:

1. Възлага на педагогически специалисти и на друг персонал от детската градина включването в екипите за обхват и осигурява участието на включените лица.
2. Съдейства технически, административно и организационно на екипа за обхват.
3. Съдейства за прилагане на процедурата за отпускане на семейни и други помощи в натура спрямо индивидуалните потребности на децата, както и подобряване на координацията при налагане на санкции спрямо родителите, настойниците / попечителите или лицата, които полагат грижи за детето, при неизпълнение на задълженията им по Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнение на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и детската градина. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, училище, институции, неправителствени организации) трябва да бъдат еднакво отговорни и да си партнират за постигането на поставените цели.

IX. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на	Ангажирани лица	Срок за	Финансиране	Индикатори
Програмата		изпълнение	ВРЦПО	работата на всяко
и.е. повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и предотвращаване на чрез	специалисти	запускане на детската градина		СОП на общинско
образователните им потребности		година	Оптимално	и национално ниво
ГРЪДКА ПОЛОЖИТЕЛНИ ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО ОНАПУСКАНЕ НА ДЕЦА	специалисти	ГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ РАБОТАТА	на общинско	проведение „Д
ПО ПРОГРАМАТА НА ДГ „ДЕЛФИНС“ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОНАПУСКАНЕТО НА ДЕЦА	специалисти	психологически климат, атмосфера на	предрави;	отворени врати“
1. Осигуряване на позитивна образователна среда		КАРТА РАБОТА С ДЕТЕ- отчитане дейността на ДГ		
1.1. Разработване и изпълнение на политики в детската градина		на политиките в детската градина	Бюджет на ДГ	Анкети за
1.1.1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на децата.	Педагогически специалисти	Веднаж годишно	Не са необходими финансови средства	родителите извършени ввещанията им от посетените
1. Повишаване участието и ангажираността на родителите				

№	ПОКАЗАТЕЛ / *критерии/	Максимален брой точки	Точки за лицето
1	ПОСЕЩАЕМОСТ Критерии: * слаба посещаемост * сезонна посещаемост * редовна посещаемост	до 4 т. 2т. 1т. 4т.	
2	ОБРАЗОВАТЕЛНОТО РАЗВИТИЕ Критерии : * слаби образователни резултати . * късно записване на ДГ. * многократно прехвърляне м/у ДГ-и. * добър напредък в развитието	До 8 т. 1т. 2т. 1т. 4т.	
3	ПОВЕДЕНИЕ /консултации с психолога / Критерии : * лошо- деструктивно или предизвикателно поведение. *агресивно поведение * взаимодействие възрастен-дете. * напредък в поведението,включва се в дейности.	До 9 т. 2т. 2т. 2т. 3т.	
4	РАБОТА С РОДИТЕЛИТЕ Критерии : * липса / подкрепа от семейството * липса / ангажираност от страна на семейството по отношение на институцията. * мултикултурна среда. * Индивидуални разговори и ефективност от тях. * Педагогическа информация за родителите. * Участие на родителите в съвместни дейности и в изграждане на естетическа предметно-пространствена среда.	До 13 т. 2т. 2т. 2т. 2т. 2т. 3т.	
5	УЧАСТИЕ, АКТИВНОС- ДЕТЕ Критерии : * социална ангажираност в ДГ/ контакти с връстниците, има или липсва/. * ангажираност към педагогическите ситуации. * предишно отпадане от образователната система	До 6 т. 3т. 3т. ДА/НЕ	
6	ИНДИВИДУАЛНИ И СОЦИАЛНИ ФАКТОРИ НА УЯЗВИМОСТ а) недостатъчно свободно владеене на български език и мигрантски произход; б) висока мобилност на семейството; в) внезапна промяна на семейното положение; г) икономически затруднения; д) липса на финансова подкрепа за обучението (напр. за училищни пособия, транспорт и т.н.); е) наркотична зависимост на детето или членовете на семейството; ж) случаи на преждевременно напускане на училище в семейството (по-специално братя и сестри); з) подлагане на тормоз и насилие; и) подлагане на дискриминация или сегрегация (деца със специални образователни потребности, членове на етнически малцинства и други);	До 6 т. 1т. 2т. 1т. 2т.	

	й) интеграция или повторна интеграция в институция след дългогодишна хоспитализация или престой в специализирана институция (деца със специални потребности или млади правонарушители); к) деца, които са били в конфликт със закона, л) отдалеченост на жилището от ДГ.		
	ОБЩО ТОЧКИ	46 максимално	

Заложените показатели са изцяло съобразени с местната специфика в ДГ“Делфинче“ и гр.Св.Влас.

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №2 / 13.10.2020 г. и е утвърдена със Заповед № 2616- 0458 14.10.2020г. на директора на ДГ. Програмата се актуализира при настъпили промени в нормативните актове, и ако Педагогическият съвет прецени, че спецификата на образователно-възпитателния процес налага това.

Отчитането на изпълнението на Програмата ще се извърши пред ПС в края на учебната година.